

Maahanmuuttosananastoa

Maahanmuuttaja

Ihminen, joka on siirtynyt oleskelemaan toiseen valtioon.

Pakolainen

Pakolainen on henkilö, jolle on myönnetty kansainvälistä suojelua kotimaansa ulkopuolella siitä syystä, että hänellä on perustellusti aihetta pelätä joutuvansa kotimaassaan vainotuksi alkuperän, uskonnon, kansallisuuden, tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen johdosta.

Turvapaikanhakija

Turvapaikanhakija on henkilö, joka hakee suojelua ja oleskeluoikeutta vieraasta valtiosta. Turvapaikanhakija ei siis vielä ole pakolainen. Hakijalle myönnetään pakolaisasema, jos edellä mainittu pakolaisuuskriteeristö täyttyy. Jos henkilöä ei voida todeta pakolaiseksi, hän voi saada oleskeluluvan toissijaisen suojelutarpeen perusteella, mikäli todetaan, että hakijaa uhkaa kotimaassaan esimerkiksi kidutus tai epäinhimillinen kohtelu. Oleskelulupa toissijaisen suojelun perusteella voidaan myöntää myös silloin, kun hakija ei voi palata kotimaahansa aseellisen selkkauksen vuoksi. Turvapaikkamenettelyn jälkeen pakolaisaseman saaneilla on myös oikeus perheenyhdistämiseen.

Kiintiöpakolainen

Kiintiöpakolainen on henkilö, jonka pakolaisaseman YK:n pakolaisjärjestö UNHCR on vahvistanut ja joka uudelleen sijoitetaan Suomeen. Eduskunta päättää vuosittain pakolaiskiintiön suuruuden ja valtioneuvosto päättää kiintiön kohdentamisesta. Suomen kiintiö on vuodesta 2001 lähtien ollut 750 henkeä vuodessa.

Dublin-tapaukset

Se EU:n jäsenvaltio (myös Norja, Islanti ja Sveitsi), jonka kautta turvapaikanhakija on EU-alueelle aluksi tullut, on velvollinen käsittelemään turvapaikkahakemuksen. Jos Suomessa turvapaikkahakemuksen tehnyt henkilö on hakenut turvapaikkaa jossain muussa Dublinin yleissopimusta soveltavassa valtiossa, tämä valtio on lähtökohtaisesti velvollinen ottamaan hakijan takaisin. Turvapaikanhakijoilta otetaan sormenjäljet EURODAC-rekisteriin, josta tarkistetaan, onko turvapaikanhakija jo aiemmin hakenut turvapaikkaa jostain muusta maasta. Jos on, hakija palautetaan ensimmäiseen käsittelijämaahan.

Humanitaarinen maahanmuutto

sisältää kiintiöpakolaiset, turvapaikanhakijat ja perheenyhdistämishojelmien mukaiset maahan tulijat. Heidän osaltaan valtio ja kunnat järjestävät tänne tulon, vastaanottamisen ja kotouttamisen.

Kotoutuminen

Kotoutumisella tarkoitetaan maahanmuuttajan yksilöllistä kehitystä, jonka tavoitteena on hänen osallistumisensa työelämään ja suomalaisen yhteiskunnan toimintaan oma kieli ja kulttuuri säilyttäen.

Kotouttaminen

Kotouttamisella tarkoitetaan viranomaisten järjestämiä toimenpiteitä, voimavaroja ja palveluja, jotka edistävät kotoutumista. Lisäksi kotouttamiseen kuuluu maahanmuuttajien tarpeiden huomioon ottaminen muiden yhteiskunnan palvelujen ja toimenpiteiden suunnittelussa ja järjestämisessä.

Toissijainen suojelu

Oleskeluluvan peruste. Myönnetään, kun turvapaikan saamisen edellytykset eivät täyty, mutta hakijaa

uhkaa kotimaassaan tai pysyvässä asuinmaassaan kuolemanrangaistus, teloitus, kidutus tai muu epäinhimillinen tai ihmisarvoa loukkaava kohtelu tai rangaistus. Lupa voidaan myöntää myös, jos on ilmeistä, että hakija ei voi palata kotimaahansa tai pysyvään asuinmaahansa joutumatta vakavaan henkilökohtaiseen vaaraan siellä vallitsevan aseellisen selkkauksen vuoksi

Oleskelulupa

Ulkomaalainen tarvitsee oleskeluluvan voidakseen oleskella pidemmän aikaa Suomessa. Poikkeuksena ovat muiden Pohjoismaiden kansalaiset sekä EU- ja ETA-jäsenvaltioiden kansalaiset. Ensimmäistä oleskelulupaa haetaan yleensä hakijan kotimaassa olevasta Suomen edustustosta, josta hakija saa hakemuslomakkeita ja lisätietoja asiasta. Päätöksen oleskelulupahakemuksesta tekee Maahanmuuttovirasto.

A-lupa, jatkuva oleskelulupa

Lupa myönnetään ulkomaalaiselle, joka on tullut Suomeen pysyvässä maahanmuuttotarkoituksessa. Lupa on uusittava määräajan päätyttyä.

B-lupa, tilapäinen oleskelulupa (Suomessa)

Tilapäinen lupa myönnetään ulkomaalaiselle, jonka tarkoituksena ei ole jäädä Suomeen pysyvästi. Tilapäinen oleskelulupa myönnetään esimerkiksi turvapaikanhakijalle maasta poistamisen estymisen vuoksi, jos hakijaa tilapäisestä terveydellisestä syystä ei voida palauttaa kotimaahansa tai pysyvään asuinmaahansa tai jos hänen maasta poistamisensa ei ole käytännössä mahdollista. B-lupa ei takaa perusoikeuksia kuten terveydenhuoltoa ja koulutusta. Tilapäinen oleskelulupa myönnetään myös esimerkiksi kolmansista maista tuleville opiskelijoille ja niille työntekijöille, joiden työskentely Suomessa on tilapäistä.

Pysyvä oleskelulupa

Pysyvä oleskelulupa myönnetään henkilölle, joka on oleskellut Suomessa yhtäjaksoisesti jatkuvalla oleskeluvalla neljä vuotta. Oleskelun syy tai muut erityiset syyt voivat aiheuttaa poikkeuksia. Lupa myönnetään toistaiseksi eikä sitä tarvitse uusida.